

A9-0167/2020

28.9.2020

PRANEŠIMAS

dėl Europos Parlamento rekomendacijos Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl santykių su Baltarusija (2020/2081(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Petras Auštrevičius

TURINYS

	Psl.
EUROPOS PARLAMENTO REKOMENDACIJOS PROJEKTAS	3
INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE	24
GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE	25

EUROPOS PARLAMENTO REKOMENDACIJOS PROJEKTAS

Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl santykių su Baltarusija (2020/2081(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2, 3 ir 8 straipsnius ir V antraštinę dalį, ypač 21, 22, 36 ir 37 straipsnius, ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) penktąją dalį,
- atsižvelgdamas į 2016 m. vasario 15 d. Tarybos išvadas dėl Baltarusijos,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2009 m. gegužės 7 d. Prahoje bendromis ES ir jos šešių Rytų Europos partnerių – Armėnijos, Azerbaidžano, Baltarusijos, Sakartvelo, Moldovos Respublikos ir Ukrainos pastangomis pradėta Rytų partnerystė,
- atsižvelgdamas į 2009 m. Prahoje, 2011 m. Varšuvoje, 2013 m. Vilniuje, 2015 m. Rygoje ir 2017 m. Briuselyje įvykusių Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimų bendras deklaracijas ir į 2020 m. vykusią Rytų partnerystės vadovų vaizdo konferenciją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimą dėl be leidimo gyvenančių asmenų readmisijos, kuris įsigaliojo 2020 m. liepos 1 d.¹,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Baltarusijos Respublikos susitarimą dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo², kuris įsigaliojo 2020 m. liepos 1 d.,
- atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 18 d. Briuselyje vykusį 6-ąjį ES ir Baltarusijos dvišalio dialogo žmogaus teisių klausimais raundą,
- atsižvelgdamas į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pirmininko pavaduotojo Josepo Borrellio ir už kaimynystės politiką ir plėtrą atsakingo Komisijos nario Olivério Várhelyi 2020 m. rugpjūčio 10 d. bendrą pareiškimą, taip pat į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio 2020 m. rugpjūčio 11 d. deklaraciją Europos Sąjungos vardu dėl prezidento rinkimų Baltarusijoje,
- atsižvelgdamas į EIVT atstovo spaudai 2020 m. birželio 19 d. pareiškimą dėl pastarojo meto įvykių Baltarusijoje ir į vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pirmininko pavaduotojo Josepo Borrellio 2020 m. liepos 14 d., 2020 m. rugpjūčio 7 d. ir 2020 m. rugpjūčio 17 d. pareiškimus dėl rinkimų Baltarusijoje,
- atsižvelgdamas į EIVT atstovo spaudai pareiškimus dėl mirties bausmės taikymo Baltarusijoje, ypač į 2019 m. liepos 30 d., 2019 m. spalio 28 d., 2019 m. gruodžio 20 d., 2020 m. sausio 11 d. ir 2020 m. kovo 7 d. pareiškimus,
- atsižvelgdamas į savo rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl Rytų partnerystės, rengiantis 2020 m. birželio mėn. aukščiausiojo lygio

susitikimui,

- atsižvelgdamas į JT Žmogaus teisių tarybos specialiojo pranešėjo 2020 m. liepos 10 d. pranešimą dėl žmogaus teisių padėties Baltarusijoje,
 - atsižvelgdamas į JT pareiškimus dėl padėties Baltarusijoje, visų pirma į JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro 2020 m. rugpjūčio 12 d. pareiškimą, JT specialiųjų pranešėjų žmogaus teisių klausimais 2020 m. rugpjūčio 13 d. pareiškimą ir JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro atstovo spaudai 2020 m. rugpjūčio 21 d. pareiškimą,
 - atsižvelgdamas į Europos Parlamento pirmininko 2020 m. rugpjūčio 13 d. pareiškimą, kuriame raginama nutraukti smurtą Baltarusijoje,
 - atsižvelgdamas į Europos Parlamento PPE, S&D, „Renew Europe“, Verts/ALE ir ECR frakcijų politinių lyderių 2020 m. rugpjūčio 17 d. bendrą pareiškimą dėl Baltarusijos,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. rugpjūčio 14 d. neeilinio Užsienio reikalų tarybos posėdžio pagrindinius rezultatus ir į 2020 m. rugpjūčio 19 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas dėl padėties Baltarusijoje po 2020 m. rugpjūčio 9 d. prezidento rinkimų,
 - atsižvelgdamas į atvirą laišką dėl diplomatinio stebėjimo veiklos per 2020 m. prezidento rinkimus Baltarusijoje (Minskas, 2020 m. rugpjūčio 13 d.),
 - atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,
 - atsižvelgdamas į Visuotinę ES strategiją ir persvarstytą Europos kaimynystės politiką,
 - atsižvelgdamas į savo rezolucijas dėl Baltarusijos, ypač į 2016 m. lapkričio 24 d. rezoluciją dėl padėties Baltarusijoje¹, 2017 m. balandžio 6 d. rezoluciją dėl padėties Baltarusijoje², 2018 m. balandžio 19 d. rezoluciją dėl Baltarusijos³ ir 2018 m. spalio 4 d. rezoluciją dėl žiniasklaidos laisvės Baltarusijoje pablogėjimo, ypač svetainės „Chartija 97“ atveju⁴,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 118 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0167/2020),
- A. kadangi A. Lukašenkos režimo veiksmai yra nusikalstami ir prieštarauja Europos vertybėms, demokratijos principams ir Baltarusijos žmonių valiai; kadangi, nepaisant to, kad Baltarusijoje vis dar esama esminių pagrindinių laisvių ir žmogaus teisių apribojimų, ES kritišku požiūriu paremto bendradarbiavimo su Baltarusija politika davė tam tikrų rezultatų pasirašant susitarimus ir vykdant aktyvesnę bendradarbiavimą tokiose srityse, kaip antai aplinka ir junglumas, tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir sienų valdymas, tačiau nedavė pakankamų rezultatų režimo pagrindinių Rytų partnerystės vertybių laikymosi srityje; kadangi neteisėti Baltarusijos režimo veiksmai kelia grėsmę šiems rezultatams, tad ES ir Baltarusijos santykiai turi būti nuodugnai

¹ OL C 224, 2018 6 27, p. 135.

² OL C 298, 2018 8 23, p. 60.

³ OL C 390, 2019 11 18, p. 100.

⁴ OL C 11, 2020 1 13, p. 18.

peržiūrėti atsižvelgiant į tai, kad režimas nesilaiko savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę ir savo susitarimų su ES; kadangi būsimi ES ir Baltarusijos santykiai bus apibrėžti partnerystės prioritetuose, dėl kurių turi susitarti ES ir nauja teisėta, demokratiškai išrinkta Baltarusijos valdžia, ir tokių santykių pagrindas turėtų būti bendros vertybės, kuriomis paremta ES, – demokratija, teisinė valstybė, pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinės laisvės;

- B. kadangi Baltarusijos gyventojų paveldas ir kultūra yra europiniai, o jų šalis tiesiogiai ribojasi su trimis ES valstybėmis narėmis; kadangi padėtis Baltarusijoje gali tiesiogiai paveikti ES;
- C. kadangi nė vieni nuo 1994 m. Baltarusijoje vykusių parlamento ar prezidento rinkimų iki šiol nebuvo laisvi ir sąžiningi, tačiau Baltarusijos žmonės po daugiau kaip du dešimtmečius trukusios priespaudos, nepaisydami šių atšiaurių nedemokratiškos sąlygų, aiškiai balsavo už pokyčius; kadangi paskutiniai prezidento rinkimai nebuvo nei laisvi, nei sąžiningi ir netgi, lyginant su ankstesniais rinkimais, per juos buvo dar labiau nepaisoma susirinkimų, asociacijų ir saviraiškos pagrindinių laisvių, ir jie vyko po riboto kampanijų laiko ir itin suvaržytoje represinėje aplinkoje, kurioje apskritai nebuvo sudarytos sąlygos prasmingai ar konkurencinei politinei kovai;
- D. kadangi Baltarusijos valdžios institucijos nesilaikė būtiniausių tarptautinių patikimo, skaidraus, laisvo ir sąžiningo prezidento rinkimų proceso standartų;
- E. kadangi prezidento rinkimų kampaniją trikdė plačiai įsigalėjęs biurokratinis kišimasis, sudarant palankias sąlygas kandidatui senbuviui, vykdant kitų kandidatų, jų šeimų ir rėmėjų bauginimą ir represijas, atsisakoma registruoti pakankamai parašų surinkusius kandidatus, vykdomi daugkartiniai suėmimai, bandymas nutildyti nepriklausomus žurnalistus ir tinklaraštininkus ir uždaryti disidentų interneto svetaines;
- F. kadangi dėl ribojamojo ir savavališko registracijos proceso daugumai kandidatų buvo užkirstas kelias dalyvauti rinkimuose, be kita ko, buvo suimti pagrindinis prezidento konkurentas Viktoras Babaryka ir Siarhejus Cichanouski, kitos svarbios kandidatės – Svatlanos Cichanouskajos – vyras, taip pat Centrinė rinkimų komisija atsisakė registruoti pagrindinį opozicijos kandidatą Valeryjų Capkalą dėl nepakankamo skaičiaus galiojančių parašų, kuriais suteikiama teisė balsuoti, ir nebuvo galimybės apskusti sprendimą, kad atsisakymas registruoti būtų peržiūrėtas; kadangi tai išryškina neproporcingą ir nepagrįstą kliūčių kandidatuoti pobūdį, prieštaraujantį ESBO įsipareigojimams ir kitiems tarptautiniams standartams; kadangi toks kandidatų pašalinimas apribojo Baltarusijos žmonių galimybę pasirinkti savo kandidatus;
- G. kadangi, remiantis rinkimų stebėjimo grupės „Žmogaus teisių gynėjai už laisvus rinkimus“ pranešimais, opozicijos kandidatams buvo trukdoma ir kitomis priemonėmis, pvz., buvo ribojamos vietos, kuriose teisėtai gali vykti rinkimų veikla, sulaikomi kandidatų kampanijų grupių nariai ir blokuojami beveik visi opozicijos kandidatai į rinkiminių apylinkių komisijas, todėl į jas pateko iš viso 1,1 proc. opozicinių partijų nominuotų kandidatų ir 96,7 proc. vyriausybei palankių partijų kandidatų;
- H. kadangi Baltarusijos vyriausybė laiku nepakvietė ESBO Demokratiškos institucijų ir žmogaus teisių biuro stebėti rugpjūčio 9 d. prezidento rinkimų, todėl per šiuos rinkimus nepriklausomų tarptautinių stebėtojų nebuvo;

- I. kadangi dėl Centrinės rinkimų komisijos nustatytų apribojimų, susijusių su koronaviruso pandemija, vietos rinkimų stebėtojai negalėjo visapusiškai vykdyti savo pareigų visais balsavimo etapais, t. y. išankstinio balsavimo, balsavimo rinkimų dieną ir balsavimo namuose etapais; kadangi Baltarusijos režimas pasinaudojo išankstiniu balsavimu, kad kelis kartus padidintų rinkėjų aktyvumo rodiklį, be to, buvo užfiksuota daug tam tikrų kategorijų rinkėjų, pvz., karinio personalo, valstybės tarnautojų, valstybės valdomų įmonių darbuotojų ir visuomeniniame būste gyvenančių piliečių, priverstinio balsavimo atvejų; kadangi rinkimų dieną vietos rinkimų stebėtojai negalėjo stebėti balsavimo biuletenių skaičiavimo, o rinkiminių apylinkių bei Centrinės rinkimų komisijos paskelbtas rinkėjų skaičius ir rinkimų rezultatai labai skyrėsi nuo to, kas buvo jų pastebėta;
- J. kadangi Baltarusijos pilietinės visuomenės organizacijų (pvz., „Golos-Belarus2020.org“) įsteigtos nepriklausomos platformos atliko nepriklausomas balsavusiųjų apklausas ir išanalizavo daugiau kaip 200 rinkiminių apylinkių komisijų protokolų, kurie atskleidė tikruosius rezultatus ir aiškiai rodė, kad Sviatlana Cichanouskaja surinko absoliučią balsų daugumą (nuo 71,1 proc. iki 97,6 proc. balsų);
- K. kadangi Vyriausioji rinkimų komisija paskelbė, kad rinkimus laimėjo Aliaksandras Lukašenka, esą surinkęs 80,10 proc. balsų, o jo pagrindinė oponentė Sviatlana Cichanouskaja surinkusi 10,12 proc. balsų; kadangi rinkimų dienomis buvo nuolat pranešama apie pažeidimus, žmonėms dažnai nebuvo suteikiama teisė balsuoti, o rinkiminių apylinkių komisijų protokolai buvo suklastoti;
- L. kadangi Europos Sąjunga ir jos valstybės narės, labai abejodamos dėl rinkimų sąžiningumo, nepripažino prezidento rinkimų rezultatų, pasmerkė neproporcingą ir nepriimtina jėgos naudojimą prieš taikius protestuotojus ir rėmė Baltarusijos žmonių teisę apsispręsti dėl savo ateities;
- M. kadangi Sviatlana Cichanouskaja, kuri, Baltarusijos gyventojų teigimu, buvo išrinkta prezidente, buvo bauginama ir priversta išvykti iš Baltarusijos praėjus dviem dienoms po prezidento rinkimų; kadangi kiti pilietiniai ir politiniai aktyvistai ir dirbančiųjų lyderiai taip pat išvyko iš Baltarusijos dėl grasinimų jų ar jų šeimos narių saugumui;
- N. kadangi Baltarusijos režimas atsisako pradėti nacionalinį dialogą su gyventojais ir nepripažįsta Koordinavimo tarybos, kurią įsteigė Sviatlana Cichanouskaja ir kurios vienintelis tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas taikiam ir tvarkingam valdžios perdavimui vykdant dialogą, ir siekia tarybą įbauginti ir išsklaidyti, persekiodamas jos narius ir keldamas jiems baudžiamąsias bylas; kadangi tik vienas Koordinavimo tarybos prezidiumo narys – Sviatlana Aleksijevič – nėra Baltarusijos valdžios institucijų sulaikyta ar prievarta išsiųsta iš šalies;
- O. kadangi Baltarusijoje po rugpjūčio 9 d. įvykusių prezidento rinkimų ir po to, kai buvo paskelbti suklastoti rezultatai, pagal kuriuos nugalėtojas yra dabartinis prezidentas, visoje šalyje prasidėjo precedento neturintys taikūs protestai, per kuriuos raginama surengti naujus laisvus ir sąžiningus rinkimus; kadangi prasidėjus protestams buvo pradėtas taikyti smurtinis susidorojimas – tūkstančiai baltarusių buvo sulaikyti, šimtai paguldyti į ligoninę, mažiausiai šeši patvirtinti mirę ir dešimtys vis dar yra dingę be žinios;

- P. kadangi Europos Parlamentas reiškia paramą Baltarusijos žmonių reikalavimams dėl laisvų ir sąžiningų rinkimų ir dėl galimybės laisvai priimti sprendimus dėl savo šalies ateities;
- Q. kadangi Europos Parlamentas palankiai vertina ir skatina taikų protestų organizavimą visoje šalyje ir džiaugiasi Baltarusijos moterų atliekamu vaidmeniu ir tvirtu jų vadovavimu;
- R. kadangi gaunama Baltarusijos protestuotojų liudijimų apie nežmoniškas sąlygas ir elgesį, kuriuos jie patyrė neteisėto savo sulaikymo metu, įskaitant pranešimus apie nuolatinį mušimą, žagininimus, žeminantį elgesį, nežmoniškas kalnimo sąlygas perpildytose kamerose, neturint galimybių gauti geriamojo vandens, maisto, sanitarinių priemonių ar medicinos pagalbos; kadangi Baltarusijos opozicijos lyderis ir politinis kalnys Pavielas Sieviaryniecenas protestuodamas prieš kankinimus ir nežmoniškas kalnimo sąlygas persipjovė riešus; kadangi po paleidimo daug žmonių buvo paguldyti į ligonines, kai kurie iš jų į intensyvios priežiūros skyrius, su tokiais sužalojimais, kaip antai sulaužytos galūnės, įskilusi kaukolė, pažeista rega ir klausa, ir kai kurių sužalojimų ir kartu patirtos psichologinės traumos padariniai, įskaitant nevaisingumą, tęsis visą gyvenimą;
- S. kadangi pastaraisiais mėnesiais režimo oponentų, rinkimų stebėtojų, žurnalistų, tinklaraštininkų, pilietinės visuomenės aktyvistų ir žmogaus teisių gynėjų represalijos, be kita ko, fizinis smurtas, nepažįstamų žmonių be atpažinimo ženklų vykdomi grobimai, administracinės baudos, grasinimai atimti vaiko globą, baudžiamieji procesai, taip pat fiziniai ir psichologiniai kankinimai tapo įprasta praktika Baltarusijoje;
- T. kadangi Baltarusijos žmonėms skubiai reikia tarptautinės bendruomenės pagalbos ir paramos;
- U. kadangi dėl padėties Baltarusijoje reikia skubiai atlikti tarptautinį taikių protestuotojų žmogaus teisių pažeidimų ir Baltarusijos režimo perviršinės jėgos naudojimo tyrimą;
- V. kadangi žmogaus teisių gynėjų, opozicijos atstovų, pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos darbo aplinka nuolat blogėja, taikomi sistemingi bauginimai, persekiojimas ir ribojamos pagrindinės laisvės; kadangi sistemingai atsisakoma registruoti žmogaus teisių organizacijas ir kitas pilietinės visuomenės organizacijas, o narystė neregistruotose grupėse ir lėšų gavimas iš užsienio kriminalizuojami; kadangi žmogaus teisių srities teisininkams draudžiama ginti sulaikytus pilietinius ir politinius aktyvistus, kurie negali tikėtis, kad jų byla bus nagrinėjama teisingai;
- W. kadangi plačiai paplitęs teisėsaugos pareigūnų nebaudžiamumas dar labiau prisideda prie žmogaus teisių pažeidimų ir žmogaus teisių gynėjų ir nekaltų žmonių represijų;
- X. kadangi specialiojo pranešėjo 2020 m. liepos mėn. žmogaus teisių padėties Baltarusijoje ataskaitoje pažymima, kad Baltarusijoje žmogaus teisių teisinė ir reguliavimo apsauga iš esmės nepagerėjo, ir, be pirmiau minėtų problemų, atkreipiamas dėmesys į nuolatinį mirties bausmės taikymą, paplitusią pažeidžiamų grupių, įskaitant moteris, neįgaliuosius, etnines ir religines mažumas ir LGBTQI asmenis, diskriminaciją, nuolatinę priverstinio darbo praktiką, kankinimus ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį su sulaikytais asmenimis arba jų baudimą, taip pat baltarusių kalba

kalbančiųjų diskriminaciją;

- Y. kadangi, remiantis Baltarusijos žmogaus teisių organizacijų duomenimis, Baltarusijoje dėl politinių priežasčių sulaikyta daugiau kaip 50 asmenų; kadangi tarp įkalintų Baltarusijos opozicijos narių yra demokratinis varžovas 2010 m. prezidento rinkimuose ir sąžinės kalinys nuo 2011 m. iki 2017 m. Mikalajus Statkevičius, Baltarusijos Koordinavimo tarybos prezidiumo nariai Maryja Kalesnikava, Lilija Ulasava ir Maksimas Znakas, pagrindinis varžovas prezidento rinkimuose Viktoras Babaryka ir vaizdo tinklaraštininkas Siarhejus Cichanouski;
- Z. kadangi Europos Parlamentas reiškia gilią užuojautą dėl Aliaksandro Taraikouskio, Aliaksandro Vichoro, Arciomo Parukovo, Henadzio Šutavo ir Kanstancino Šyšmakovo mirčių jų šeimoms ir visai Baltarusijos tautai;
- AA. kadangi 2020 m. rugpjūčio 14 d. Baltarusijos režimas neleido dviem Europos Parlamento nariams, t. y. Europos Parlamento delegacijos ryšiams su Baltarusija pirmininkui Robertui Biedroňui ir nuolatiniam Parlamento pranešėjui Baltarusijos klausimais Petruui Auštrevičiui atvykti į Baltarusiją Baltarusijos pilietinės visuomenės kvietimu;
- AB. kadangi nuo 2014 m. 18 000 Baltarusijos nepilnamečių už nesmurtinius su narkotikais susijusius nusikaltimus pagal Baudžiamojo kodekso 328 straipsnį buvo nuteisti neproporcingai ilgomis laisvės atėmimo bausmėmis – nuo 8 iki 15 metų; kadangi sulaikymo ir įkalinimo metu Baltarusijos nepilnamečiai patiria daugybę savo teisių pažeidimų, įskaitant fizinį smurtą ir kankinimus, ir dirba pavojingomis sveikatai darbo sąlygomis;
- AC. kadangi 2016 m. ES panaikino daugumą sankcijų Baltarusijai, išskyrus ginklų embargą ir sankcijas keturiems asmenims, tačiau tai padaryta ne dėl to, kad Baltarusija įvykdė visas sąlygas, bet tikintis, kad ji ir toliau sieks gerinti politinio ir pilietinio dalyvavimo aplinką ir gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves; kadangi demokratinio valdymo ir žmogaus teisių srityse nepadaryta jokios pažangos, nes padaugėjo administracinių, finansinių ir fizinių represijų prieš demokratinę opoziciją, pilietinės visuomenės organizacijas, žurnalistus, tinklaraštininkus ir net eilinius žmones;
- AD. kadangi 2020 m. Europos Vadovų Taryba nusprendė nemažam skaičiui už smurtą, represijas ir Baltarusijos rinkimų rezultatų klastojimą atsakingų asmenų nustatyti sankcijas, uždrausti jiems atvykti į ES ir užšaldyti ES esantį jų finansinį turėtą;
- AE. kadangi nepriimtina situacija, kai valstybė narė vienareikšmiškai nepasmerkia rinkimų klastojimo, smurto ir represijų ir laiko A. Lukašenkos Baltarusiją šalimi partnere, nors dėl padėties Baltarusijoje būtina laikytis tvirtos ir principingos pozicijos ir susitarti dėl bendrų ES veiksmų;
- AF. kadangi Baltarusijos valdžios institucijos neigė, kad šalyje išplito COVID-19, todėl buvo švaistomas labai brangus laikas, kurį būtų buvę galima panaudoti šalies gyventojams ir ypač jos medicinos darbuotojams, parengti ir apsaugoti, neatšaukė masinių renginių, visų pirma gegužės 9 d. karinio parado, kuriame dalyvavo tūkstančiai žmonių, ir kasmetinės talkos dienos, kurioje dalyvavo ketvirtadalis Baltarusijos gyventojų, o, priešingai, baugino žurnalistus, tinklaraštininkus, demokratinės opozicijos,

pilietinės visuomenės organizacijų narius ir paprastus žmones, kurie dalijosi svarbiausia informacija apie pandemiją ir reikiamas atsargumo priemones, todėl Baltarusijoje yra didžiausias Europoje COVID-19 infekcijos vienam gyventojui rodiklis ir ji kelia grėsmę sveikatai regione; kadangi Baltarusijos vyriausybė ir prezidentas nepateikė faktų apie pandemiją ir laiku į ją nereagavo ir užuot tai padarę aktyviai skleidė klaidingą informaciją, keldami pavojų savo šalies piliečių sveikatai;

- AG. kadangi prasidėjus COVID-19 pandemijai ES solidarizavosi su Baltarusijos gyventojais ir skyrė šaliai 60 mln. EUR skubiam ir tiesioginiam protrūkio poveikiui sušvelninti, o vėliau, reaguodama į padėtį po rinkimų Baltarusijoje, skyrė papildomus 53 mln. EUR Baltarusijos tautai paremti; kadangi Baltarusija nagrinėja galimybę prašyti ES makrofinansinės pagalbos;
- AH. kadangi COVID-19 pandemija parodė Baltarusijos visuomenės atsparumą, tvirtą ryžtą ir precedento neturinčią saviorganizaciją, ypač atsižvelgiant į tai, kad valdžios institucijos vangiai reagavo ir net neigė pandemiją bei jos poveikį;
- AI. kadangi šalyje nėra nepriklausomų Baltarusijos naujienų agentūrų, o spaudos laisvė Baltarusijoje nuo 2015 m. labai pablogėjo, kaip kasmet patvirtinama Pasaulio spaudos laisvės indekse, ir padėtis dar pablogėjo po 2020 m. rugpjūčio mėn. vykusių prezidento rinkimų; kadangi prie nedaugelio nepriklausomų žurnalistų, tinklaraštininkų, fotografų ar žiniasklaidos priemonių, galinčių veikti šalyje ir pranešančių apie žmogaus teisių pažeidimus, sistemingai priekabiuojama ir jiems taikomos baudžiamosios priemonės, pvz., areštai ar pradėdami nusikalstamų veikų tyrimai dėl, be kita ko, kaltinimų neteisėta informacijos gamyba ir platinimu, ekstremizmu, prezidento diskreditavimu ir įžeidimu ar chuliganizmu, taip pat padaugėjo baudžiamojo persekiojimo atvejų už pareiškimus internete; kadangi 2000 m. ir 2016 m. buvo nužudyti du žmogaus teisių žurnalistai, aktyviai pranešinėję apie žmogaus teisių pažeidimus ir kritikavę Baltarusijos autoritarinės vyriausybės represinę politiką;
- AJ. kadangi po prezidento rinkimų Baltarusijos režimas dar labiau suvaržė žiniasklaidos laisvę ir žmonių teisę gauti informaciją ir ja dalytis, blokuodamas prieigą prie interneto, sutrikdydamas laikraščių spausdinimą, taip pat suimdamas vietas žurnalistus ir užsienio korespondentus, kurie stebėjo demonstracijas ar apie jas pranešė, taip pat asmenis, kurie kritikavo valstybės aplinkos politiką ar pateikė pastabų dėl COVID-19 pandemijos Baltarusijoje, juos kankindamas ir nežmoniška su jais elgdamasis; kadangi ypatingų veiksmų imtasi prieš žurnalistus ir keli jų buvo sužeisti tuo metu, kai rinko informaciją apie Baltarusijos režimo sankcionuotą susidorojimą su taikiais protestuotojais; kadangi valstybės valdomos televizijos stotys nepraneša apie vykstančius protestus ar žiaurius A. Lukašenkos režimo veiksmus ir yra naudojamos dezinformacijai skleisti, išpuoliams prieš Svatlaną Cichanouską, politinius aktyvistus ir taikius protestuotojus ir jų diskreditacijai vykdyti; kadangi žurnalistams atsistatydinus iš valstybinių televizijos stočių, juos pakeitė propagandos ekspertai iš Rusijos;
- AK. kadangi nepriklausomi žurnalistai, bendradarbiaujantys su užsienio žiniasklaida ir jai dirbantys, traukiami baudžiamojon atsakomybėn pagal Administracinių nusikaltimų kodekso 22 straipsnio 9 dalį ir tampa neteisėta gauti finansinį atlygį iš žiniasklaidos priemonių, kurios nėra tinkamai įregistruotos ir akredituotos Baltarusijoje; kadangi Lenkijoje oficialiai registruotas televizijos kanalas „Belsat TV“ yra neregistruotas

Baltarusijoje ir jo veiklai nuolat daromas spaudimas ir vykdomi puolimai, įskaitant žiaurų jo žurnalistų sulaikymą ir jo rėmėjams skirtas baudas, kurių bendra suma 2020 m. birželio 18 d. sudarė 101 791 JAV dolerių;

- AL. kadangi Baltarusija patiria precedento neturintį Rusijos spaudimą užtikrinti glaudesnę valstybės integraciją sąjungoje su Rusija darant žalą Baltarusijos suverenitetui, ir tai daroma, be kita ko, toliau stabdant naftos ir dujų importą iš Rusijos;
- AM. kadangi 26 metus trukęs A. Lukašenkos buvimo valdžioje laikotarpis pasižymėjo šalies suvereniteto ir nepriklausomumo menkinimu ir Baltarusijos identiteto, paveldo ir kultūros silpninimu;
- AN. kadangi saugumo požiūriu Baltarusija yra glaudžiai susijusi su Rusija ir nuo jos priklausoma bei dalyvauja veiksmuose, keliančiuose grėsmę ES valstybėms narėms, pvz., neskaidriose bendrose karinėse pratybose „Zapad 2017“, planuojamose bendrose karinėse pratybose „Zapad 2021“, ir stato nesaugius branduolinius įrenginius;
- AO. kadangi prasiveržus masiniams protestams Aliaksandras Lukašenka susisiekė su Rusija ir paprašė jos padėti užtikrinti Baltarusijos režimo išsaugojimą, jis taip pat bando išsaugoti savo įvaizdį ir visuomenės paramą kurdamas melagingus naratyvus apie užsienio Vakarų subjektų keliamas išorines grėsmes Baltarusijai ir jais remdamasis pateisina Baltarusijos karinių pajėgų veiklos intensyvinimą ir judėjimą Gardino regione prie sienos su Lenkija ir Lietuva, o tai kelia tiesioginę grėsmę ES ir jos valstybėms narėms;
- AP. kadangi Baltarusija, bendradarbiaudama su Rusijos bendrove ROSATOM, stato Astravo atominę elektrinę nepagrįstoje vietoje tik 20 km atstumu nuo ES išorės sienos ir 45 km atstumu nuo Lietuvos sostinės; kadangi Astravo atominė elektrinė ne tik statoma, bet joje nesilaikoma tarptautinių branduolinės saugos standartų, padaryta rimtų saugos pažeidimų ir įvyko rimtų incidentų, įskaitant tai, kad šioje elektrinėje nuolat vykdomi statybos darbai, nepaisant COVID-19 protrūkio; kadangi pirmąjį Astravo AE reaktorių buvo planuojama paleisti prieš 2020 m. rugpjūčio mėn. vykusius prezidento rinkimus ir dar visapusiškai neįgyvendinus ES branduolinės saugos institucijų atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rekomendacijų;
- AQ. kadangi sunki ekonominė padėtis, kuri tik blogės dėl visos šalies darbuotojų streikų ir Baltarusijos režimo atsisakymo pradėti nacionalinį dialogą su Baltarusijos žmonėmis, rodo, kad Baltarusijos ekonominis modelis pasiekė savo ribas ir šalyje galbūt prasidės pereinamasis laikotarpis, per kurį ES gali atlikti pagrindinį pusiausvyros užtikrinimo vaidmenį;
- AR. kadangi gerokai suaktyvėjo bendradarbiavimas su Baltarusijos pilietine visuomene, be kita ko, ES remiant jos veiklą ir stiprinant žmonių tarpusavio ryšius;
- 1. rekomenduoja Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai:

Padėtis Baltarusijoje po rinkimų

- a) tvirtai remti ES ir jos valstybių narių sprendimą nepripažinti suklastotų rinkimų

rezultatų, kuriuos paskelbė Baltarusijos centrinė rinkimų komisija (CRK) ir, kilus didelėms abejonėms dėl rinkimų sąžiningumo, nepripažinti Aliksandro Lukašenkos teisėtu šalies prezidentu nuo to laiko, kai jo dabartinė kadencija baigsis 2020 m. lapkričio 5 d.; paraginti jį gerbti Baltarusijos žmonių valią ir taikiai atsistatydinti; raginti visas valstybes nares pasmerkti rinkimų klastojimą, opozicijos ir pilietinės visuomenės slopinimą, žmogaus teisių, saviraiškos laisvės ir žiniasklaidos laisvės apribojimus ir pagrindinių demokratinių vertybių bei teisinės valstybės principų pažeidimus;

- b) primygtinai pabrėžti, kad šie pokyčiai turės neigiamą poveikį ES ir Baltarusijos santykiams;
- c) nedviprasmiškai remti Baltarusijos žmonių teisėtus reikalavimus dėl naujų laisvų ir sąžiningų rinkimų, kurie turi būti surengti kuo greičiau, prižiūrint ESBO ir nepriklausomiems tarptautiniams stebėtojams; pabrėžti, kad reikia rasti taikų ir demokratinį dabartinės krizės sprendimą, kurį remtų nepriklausoma ir laisva žiniasklaida ir stipri pilietinė visuomenė;
- d) primygtinai reikalauti, kad rinkimų procesai Baltarusijoje visiškai atitiktų tarptautinius standartus, ESBO rekomendacijas ir Venecijos komisijos nuomones, ir raginti iš dalies pakeisti Baltarusijos Respublikos rinkimų teisės aktus, kad į juos būtų įtrauktos esminės procedūrinės ir teisinės apsaugos priemonės, kuriomis būtų didinama įtrauktis, sąžiningumas ir skaidrumas visais rinkimų proceso etapais, ir, visų pirma, nustatyti aiškius ir pagrįstus kandidatų registracijos ir parašų tikrinimo kriterijus ir mechanizmus, užtikrinti, kad visų rinkimų proceso dalyvių atstovai būtų įtraukti į rinkimų komisijas, ir suteikti visiems dalyviams vienodas galimybes naudotis žiniasklaidos priemonėmis;
- e) pažymėti, kad Sviatlana Cichanouskaja, kuri, remiantis nepriklausomais sociologiniais tyrimais, 2020 m. prezidento rinkimuose surinko daugiau kaip pusę balsų, Baltarusijos gyventojų akimis yra jų išrinktasis prezidentas;
- f) pripažinti Sviatlanos Cichanouskajos inicijuotą Koordinavimo tarybą kaip teisėtą Baltarusijos gyventojų, reikalaujančių demokratinį pokyčių ir laisvės, atstovą ir primygtinai reikalauti, kad Baltarusijos režimas pradėtų su ja dialogą; pasmerkti Koordinavimo tarybos narių persekiojimą ir reikalauti, kad būtų nutraukti visi teisiniai veiksmai, kurių prieš juos ėmėsi valdžios institucijos, o visi sulaikyti ir suimti asmenys būtų paleisti;
- g) remti Koordinavimo tarybos pastangas siekiant taikaus ir demokratinio valdžios perdavimo, kuris būtų Baltarusijos vyriausybės ir opozicijos, pilietinės visuomenės bei Koordinavimo tarybos, įskaitant bažnyčių atstovus kaip gerbiamus ir neutralius tarpininkus, įtraukaus nacionalinio dialogo rezultatas; teikti bet kokią pagalbą, reikalingą Koordinavimo tarybos organizavimui ir veikimui sustiprinti;
- h) primygtinai reikalauti, kad Aliksandras Lukašenka priimtų dabartinių ir būsimų ESBO pirmininkų pasiūlymą sudaryti palankesnes sąlygas nacionaliniam dialogui, kad būtų išspręsta politinė krizė ir sureguliuota įtempta

padėtis šalyje, ir užtikrinti, kad ES teiktų konkrečią pagalbą ESBO vykdant jos pasiūlymą imtis tarpininkavimo vaidmens;

- i) reikalauti nedelsiant nutraukti smurtą, žiaurias represijas, kankinimus ir susidorojimą su taikiais protestuotojais; raginti atlikti visapusišką ES ir (arba) tarptautinį A. Lukašenkos režimo teisėsaugos institucijų įvykdytų nusikaltimų prieš Baltarusijos gyventojus tyrimą ir raginti valdžios institucijas visoms žmogaus teisių pažeidimų aukoms suteikti teisę kreiptis į teismą ir užtikrinti jų teisę į veiksmingą teisinę gynybą;
- j) pasmerkti Baltarusijos režimo taktiką išsklaidyti Koordinavimo tarybą bauginant jo narius, taip pat opozicijos politikus ir aktyvistus, ir išsiunčiant juos iš Baltarusijos, kad jie būtų nutolinti nuo vidaus politinių procesų;
- k) raginti Baltarusiją nedelsiant ir besąlygiškai paleisti visus politinius kalinius ir visus pilietinės visuomenės narius, žurnalistus ir visus kitus asmenis, savavališkai sulaikytus prieš rinkimų kampaniją, jos metu ir po jos, ir panaikinti visus jiems pateikiamus kaltinimus; reikalauti, kad Baltarusijoje būtų visiškai atkurtos ir gerbiamos žmogaus teisės ir laisvės, įskaitant spaudos laisvę, susirinkimų laisvę ir kitas politines ir pilietines laisves;
- l) palankiai įvertinti veiksmus, kurių ėmėsi įvairių šalies gamyklų ir institucijų darbuotojai, įvairiais būdais prisijungdami prie protestų, įskaitant streikus, ir teikti reikiamą paramą tiems iš jų, kurie buvo režimo nubausti už naudojimąsi savo demokratinėmis teisėmis;
- m) toliau budriai stebėti kandidatų, protestuotojų, aktyvistų ir nepriklausomų žurnalistų suėmimus, dingimus ir priekabiavimą prie jų ir kartu su Baltarusijos valdžios institucijomis imtis tolesnių veiksmų tokiais atvejais;
- n) toliau atidžiai stebėti suėmimo ir dingimo Baltarusijoje atvejus, atkreipti Baltarusijos valdžios institucijų dėmesį į šiuos atvejus ir reikalauti, kad jos nedelsdamos imtųsi tinkamų veiksmų; pradėti įgyvendinti tikslinę ES pagalbos programą siekiant padėti politinių represijų ir policijos smurto aukoms, visų pirma sudaryti galimybę gauti teisinę paramą, materialinę ir medicininę pagalbą bei reabilitaciją;
- o) primygtinai reikalauti, kad būtų atliktas nepriklausomas ir veiksmingas su protestais susijusių Aliaksandro Taraikouskio, Aliaksandro Vichoro, Arciomo Parukovo, Henadzio Šutavo ir Kanstancino Šyšmakovo mirčių, 1999 m. įvykdytų politinės opozicijos veikėjų Juro Zacharankos, Anatolio Krasouskio ir Viktoro Hančaro nužudymų, taip pat 2000 m. dingusio žurnalisto Dzmityriaus Zavadskio likimo ir jo buvimo vietos nustatymo tyrimas;
- p) paraginti Baltarusiją į savo Baudžiamąjį kodeksą įtraukti konkrečią kankinimo apibrėžtį, atitinkančią tarptautinius žmogaus teisių standartus, ir užtikrinti, kad už kankinimą būtų baudžiama sankcijomis, taip pat priimti teisės aktų pakeitimus, kad priverstiniai dingimai būtų laikomi nusikaltimu;
- q) raginti valdžios institucijas gerinti galimybes naudotis sveikatos priežiūros

paslaugomis sulaikymo vietose, jų prieinamumą ir kokybę, ypač atsižvelgiant į COVID-19 pandemiją, taip pat gerinti medicinos darbuotojų darbo sąlygas, nes pranešama, kad policija trukdo suteikti pagalbą sužeistiems protestuotojams ir sulaiko medicinos darbuotojus;

- r) nedelsiant įgyvendinti sankcijas, dėl kurių susitarė ES užsienio reikalų ministrai ir Europos Vadovų Taryba, prasmingai koordinuojant veiksmus su tarptautiniais partneriais;
- s) išplėsti sankcijų taikymą išplečiant asmenų grupę ir į ją įtraukiant Aliaksandrą Lukašenką ir daug aukšto ir vidurinio rango pareigūnų, taip pat Vyriausiosios rinkimų komisijos narius, kurie yra atsakingi už prezidento rinkimų Baltarusijoje rezultatų klastojimą arba prisidėjo prie jų klastojimo ir kurie yra atsakingi už pilietinių ir žmogaus teisių pažeidimus arba prisidėjo prie jų; šį sąrašą turėtų taikyti visa ES ir jis turėtų būti nuolat atnaujinamas ir plečiamas atsižvelgiant į A. Lukašenkos režimo padarytų nusikaltimų mastą;
- t) nustatyti draudimą išduoti vizą ir finansines sankcijas, įskaitant turto įšaldymą, režimo atstovams, asmenims, kuriems taikomos sankcijos, ir jų šeimos nariams;
- u) greitai pradėti taikyti ir įgyvendinti ES sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus mechanizmą, pagal kurį asmenims ir įmonėms, susijusiems su sunkiais žmogaus teisių pažeidimais ir atsakingiems už kitus nusikaltimus, būtų galima taikyti sankcijas, panašias į tas, kurios nustatytos JAV S. Magnitskio akte, ir taikyti jas Baltarusijos pareigūnams, įskaitant tyrėjus ir teisėjus, nagrinėjančius baudžiamąsias bylas prieš politinius kalinius, ir kitiems asmenims bei įmonėms, dalyvaujantiems smurtiniame taikių parašų rinkimo kampanijų ir protestų malšinime Baltarusijoje, taikant tokias priemones, kaip, pvz., sulaikytųjų ir politinių kalinių kankinimas ir netinkamas elgesys su jais;
- v) apsvarstyti galimybę Baltarusijai taikyti sektorines sankcijas, kurios galėtų padidinti spaudimą režimui, tačiau neturėtų turėti ilgalaikio neigiamo poveikio gyventojams;
- w) įsipareigoti remti Baltarusijos nepriklausomybę, suverenitetą ir teritorinį vientisumą; griežtai nepritarti bet kokiam slaptam ar atviram bet kokios trečiosios valstybės, įskaitant Rusijos Federaciją, išorės kišimuisi, visų pirma atsižvelgiant į Baltarusijos valstybinę žiniasklaidą ir saugumo pajėgas; pabrėžti, kad per Baltarusijos protestus pasisakoma už demokratiją ir jie nėra geopolitinio pobūdžio; pakartoti, kad Europos Sąjunga būtų pasirengusi toliau plėtoti santykius su šia šalimi tiek dvišaliu pagrindu, tiek pagal Rytų partnerystės sistemą tik tuo atveju, jei Baltarusija įvykdys visas anksčiau sutartas sąlygas, susijusias su demokratija, teisine valstybe, laisvais ir sąžiningais rinkimais, tarptautine teise ir žmogaus teisėmis bei pagrindinėmis laisvėmis;
- x) primygtinai raginti Rusijos Federaciją nesiimti jokių veiksmų, kurie keltų grėsmę Baltarusijos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui; pareikšti susirūpinimą dėl to, kad ji derybas dėl nuolatinio naftos ir dujų tiekimo

Baltarusijai naudoja kaip politinio spaudimo metodą; viešai įvardyti ir pasmerkti Rusijos Federacijos vykdomą hibridinį kišimąsi, pavyzdžiui, vadinamųjų žiniasklaidos ekspertų delegavimą į Baltarusijos valstybinės žiniasklaidos priemonės ir patarėjų delegavimą į karines ir teisėsaugos tarnybas, ir atgrasyti nuo tolesnio tokių veiksmų vykdymo; įspėti dėl bet kokių bandymų militarizuoti padėtį ir sukelti įtampą su kaimyninėmis šalimis;

- y) atkreipti dėmesį į tai, kad dėl 2020 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje prie Lietuvos ir Lenkijos sienos surengtų Baltarusijos ginkluotųjų pajėgų karinių pratybų, po kurių buvo vykdoma priešiška ir klaidinanti informavimo kampanija, bereikalingai išaugo įtampa ir nepasitikėjimas;
- z) pripažinti, kad, nors kritiško bendradarbiavimo politika, kurios buvo laikomasi iki nesąžiningų 2020 m. rugpjūčio 9 d. vykusių prezidento rinkimų, lėmė tam tikrus dvišalių santykių pokyčius, pažanga tokiose pagrindinėse srityse, kaip demokratija, teisinė valstybė, pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, įskaitant žodžio ir saviraiškos laisvę, žiniasklaidos laisvę bei darbo teises, ir pilietinė visuomenė, per minėtus rinkimus ir po jų buvo sustabdyta, socialinei ir ekonominei padėčiai būdingos mažos namų ūkių pajamos ir aukštas nedarbo lygis, ekonomika stagnuoja ir jai didelį poveikį daro valstybės valdomos įmonės bei korupcija; ES pradedant laikytis labiau pritaikyto požiūrio į Rytų partnerystę ir visapusiškai persvarstant ES ir Baltarusijos santykius, apsvarstyti galimybę taikyti principą „mažiau paramos už mažesnę pažangą“ tuo atveju, jei toliau blogės padėtis žmogaus teisių srityje, nedarant poveikio bendradarbiavimui su pilietine visuomene, žmogaus teisių gynėjais, nepriklausoma žiniasklaida ir Baltarusijos žmonėmis ir jiems teikiamai paramai, nes politinė, finansinė, technologinė ir informacinė parama, priešingai, turi būti toliau didinama, laikantis principo „daugiau paramos už didesnę pažangą“ ir turi būti skatinamas pilietinės visuomenės dalyvavimas Baltarusijoje įgyvendinant iniciatyvas ir projektus, kuriuos remia ES, kitos tarptautinės organizacijos ir atskiros valstybės;
- aa) parengti išsamią savo politikos Baltarusijos atžvilgiu peržiūrą, ypač daug dėmesio skiriant ES paramai Baltarusijos pilietinei visuomenei ir žmonėms, atsižvelgiant į įvairius šalies raidos scenarijus, ir nutraukti derybas dėl ES ir Baltarusijos partnerystės prioritetų, kol Baltarusijoje neįvyks laisvi ir sąžiningi prezidento rinkimai; primygtinai reikalauti, kad ES būtų vieninga ir nuolat reaguotų į padėtį Baltarusijoje po prezidento rinkimų;
- ab) pasiūlyti sustiprinto ir daug glaudesnio bendradarbiavimo su Baltarusija alternatyvą, kuri taip pat apimtų gerokai didesnę finansinę ir techninę ES pagalbą, jeigu šalyje įvyktų demokratinių permainų, tarp jų – būtų surengti nauji rinkimai;
- ac) parengti išsamią Baltarusijai skirtą programą po to, kai įvyks nauji prezidento rinkimai, ir surengti paramos teikėjų konferenciją, skirtą demokratinei Baltarusijai, kurioje dalyvautų tarptautinės finansų institucijos, G 7 šalys, ES valstybės narės ir institucijos, taip pat kitos šalys, norinčios išsipareigoti prisidėti prie milijardų eurų finansinio paketo, kad būtų remiamos būsimos

reformos ir ekonomikos restruktūrizavimas;

- ad) nedelsiant nutraukti bet kokios ES finansinės paramos mokėjimą neteisėtoms Baltarusijos valdžios institucijoms ir neteikti jokio finansavimo vyriausybės ir valstybės kontroliuojamiems projektams, įskaitant paramos ar finansavimo, numatyto pilietinei visuomenei, skyrimą per šiuos subjektus; nustatyti aiškias sąlygas siekiant užtikrinti, kad ES finansinė parama Baltarusijai nepatektų į režimo atstovų rankas ir nepadėtų įteisinti jų veiksmų, nebent režimas nutrauktų visas represijas, pradėtų dialogą su piliečiais ir sudarytų sąlygas naujiems laisviems ir sąžiningiems rinkimams;
- ae) užtikrinti, kad papildoma 53 mln. EUR parama atitiktų Baltarusijos žmonių poreikius, taigi, teikti ne tik su COVID-19 susijusią pagalbą, bet ir padengti dėl žiauraus susidorojimo su protestuotojais sužeistų ir traumotų Baltarusijos žmonių medicininį gydymą ir sunkiausiais atvejais sudaryti palankesnes galimybes gauti ir remti gydymą bei reabilitaciją ES valstybėse narėse; pareikšti, kad remia pilietinės visuomenės organizacijas ir aktyvistus, įskaitant tuos, kurie veikia tremtyje, sąlygų organizacijoms ir teisininkams, teikiančioms teisinės paslaugas Baltarusijos režimo aukoms, sudarymą, žmogaus teisių pažeidimų pagrindimą dokumentais ir tyrimą, taip pat streikuojančius Baltarusijos darbuotojus ir nepriklausomas profesines sąjungas, nepriklausomą žiniasklaidą ir tiriamąją žurnalistiką;
- af) parengti ES lėšų paskirstymo strategiją bendradarbiaujant su pilietine visuomene ir Baltarusijos žmonių demokratiniiais atstovais, ES ir tarptautinėmis pilietinės visuomenės organizacijomis bei institucijomis, turinčiomis darbo su Baltarusija patirties;
- ag) primygtinai reikalauti, kad paramos programos, įgyvendinamos pasitelkiant EIB, ERPB, Pasaulio banką, JT ir kitas tarptautines organizacijas, taip pat priklausytų nuo žmogaus teisių ir demokratijos padėties gerinimo ir tarptautinių branduolinės saugos standartų laikymosi; atkreipti dėmesį į padėtį, kad šiuo metu, kai bendradarbiaujant šioms tarptautinėms organizacijoms ir Baltarusijos valstybinėms struktūroms įgyvendinamos programos, į jų valdymo organus paprastai neįtraukiami nepriklausomi suinteresuotieji subjektai, o tai ne tik lemia abejotinus tokių programų pasiekimus, bet ir prisidedama prie to, kad valstybinės viešosios organizacijos (vyriausybės kuriamos nevyriausybines organizacijos) išstumia pilietinės visuomenės organizacijas iš bendradarbiavimo su ES struktūros, ir spręsti šį klausimą;
- ah) palankiai vertinti įvairius solidarumo su Baltarusijos žmonėmis veiksmus, įskaitant lėšų rinkimą, labdarą ir humanitarinę pagalbą; šiuo atžvilgiu pasmerkti tai, kad buvo sustabdytas profesinės sąjungos „NSZZ Solidarnosc“ organizuotas humanitarinės pagalbos transportas;
- ai) remti Europos politinių fondų darbą stiprinant piliečių tobulėjimą ir vaidmenį formuojant viešuosius reikalus ir suteikiant galių būsimiems Baltarusijos politiniams lyderiams;
- aj) priminti Baltarusijos valdžios institucijoms, kad ES greitai reagavo į skubius

šalies poreikius per COVID-19 pandemiją, mobilizuodama daugiau kaip 60 mln. EUR lėšų siekiant padėti patenkinti neatidėliotinus poreikius, pvz., suteikti paramą sveikatos sektoriui ir pažeidžiamoms bendruomenėms, taip pat trumpalaikius poreikius remiant socialinį ir ekonomikos atgaivinimą;

- ak) primygtinai reikalauti, kad bet kokia būsima ES makrofinansinė parama, skirta COVID-19 pandemijos ekonominiams padariniams švelninti, priklausytų nuo griežtų politinių ir ekonominių kriterijų, visų pirma susijusių su demokratija ir žmogaus teisėmis, ypač politinių represijų nutraukimu ir visų politinių kalinių paleidimu; atkreipti dėmesį į kai kurių ES valstybių narių pareikštą susirūpinimą dėl branduolinės saugos ir į Baltarusijos bei Rusijos karinio bendradarbiavimo keliamas grėsmes ir primygtinai reikalauti, kad būtų imtasi tinkamų priemonių siekiant kovoti su virusu ir apsaugoti gyventojus;
- al) reikalauti, kad tokia parama būtų atidžiai stebima siekiant užkirsti kelią bet kokiam netinkamam ES lėšų naudojimui, pvz., finansuojant eksperimentinius vaistus ar vakcinas;
- am) pabrėžti, kad reikia atremti Baltarusijos režimo pastangas skleisti dezinformaciją ES paramą pristatant kaip paramą režimui; pareikšti susirūpinimą dėl melagingų naujienų ir dezinformacijos sklaidos Baltarusijoje per COVID-19 pandemiją ir skatinti Baltarusijos valdžios institucijas ir ES parengti konkrečias programas, kuriomis būtų kovojama su dezinformacija ir propaganda;
- an) raginti Baltarusijos valdžios institucijas viešai pripažinti COVID-19 pandemijos keliamą grėsmę, stiprinti sveikatos priežiūros sistemą, skaidriai ir užtikrinant visų įtrauktį teikti piliečiams aktualią ir gyvybiškai svarbią informaciją bei statistinius duomenis apie pandemiją, įgyvendinti 2020 m. balandžio mėn. PSO ekspertų misijos Baltarusijoje rekomendacijas, gerinti medicinos darbuotojų darbo sąlygas ir tobulinti galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, jų prieinamumą ir kokybę, be kita ko, sulaikymo vietose;
- ao) branduolinės saugos klausimą ir toliau laikyti pagrindiniu ES klausimu dėl galimų katastrofiškų avarijos padarinių visam regionui; kuo skubiau spręsti Astravo atominės elektrinės (AE) klausimą, nes artėja jos veiklos pradžia – gauta pirma branduolinio kuro siunta iš Rusijos, branduolinis kuras jau pakrautas į pirmąjį reaktorių ir vykdomi tolesni techniniai parengiamieji darbai siekiant pradėti elektros energijos gamybą 2020 m. lapkričio mėn.;
- ap) reikalauti atidėti planuojamą Astravo AE perdavimą eksploatuoti, kol bus įvykdyti tarptautiniai branduolinės saugos standartai, surengti privalomi viešieji klausymai ir stabilizuota politinė padėtis Baltarusijoje, atsižvelgiant į tai, kad testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu nustatyta daug neišspręstų branduolinės saugos problemų, nėra galutinės išvados dėl atominės elektrinės saugos ir nepakankami panaudoto branduolinio kuro ir energijos atsargų saugojimo pajėgumai, ir į šiuo metu nestabilią padėtį Baltarusijoje, kuri apsunkina reagavimo priemones avarijos atveju, nes reaktoriaus veiklos pradžios etapu kyla didesnė jos rizika;

- aq) pareikšti susirūpinimą dėl to, kad Baltarusija prieš pradėdama eksploatuoti pirmąjį Astravo AE reaktorių visapusiškai neįgyvendins ES branduolinės saugos institucijų atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rekomendacijų, ir, be to, pažymėti, kad ši AE statoma neužtikrinant atsarginio kontrolės rezervo, būtino saugiam AE veikimui;
- ar) primygtinai reikalauti, kad būtų visapusiškai laikomasi tarptautinių branduolinės ir aplinkos saugos standartų, skaidriai, įtraukiai ir konstruktyviai bendradarbiaujama su tarptautinėmis institucijomis ir nepriklausomoms Baltarusijos aplinkos apsaugos organizacijoms būtų suteikiamos galimybės patekti į Astravo AE ir jos stebėsenos pajėgumai, taip pat susieti šių dalykų įgyvendinimą su ES finansinės paramos išmokėjimu; remti pastangas užtikrinti Europos solidarumą energijos importo iš Astravo AE į ES rinką uždraudimo klausimu;

Politinė padėtis Baltarusijoje

- as) raginti surengti laisvus ir sąžiningus rinkimus prieš pradėdant skaidrų ir įtraukų konstitucinės reformos procesą, dėl kurio būtų viešai konsultuojamasi su visais atitinkamais Baltarusijos visuomenės suinteresuotaisiais subjektais, – tai būtų labai svarbi galimybė įgyvendinti tikrus pokyčius, įskaitant pagrindines pilietines teises ir laisves, kuriais būtų šalinami dabartinės politinės sistemos trūkumai, užtikrinamas skaidrus ir pliuralistinis rinkimų procesas ir sudaromos sąlygos Baltarusijos žmonėms būti atstovaujamiems demokratiškai išrinktame parlamente ir aktyviai dalyvauti politiniame gyvenime ir procesuose;
- at) raginti valdžios institucijas didinti skaidrumą, pašalinti savavališkai sukurtas kliūtis, dėl kurių Baltarusijoje nuo 2000 m. nebuvo įregistruota jokia nauja politinė partija, ir sudaryti sąlygas registruoti politines partijas, religines ir pilietinės visuomenės organizacijas bei nepriklausomas profesines sąjungas, taip pat panaikinti įsteigtoms organizacijoms taikomus apribojimus ir nebepersiekti politinių režimo oponentų;
- au) spręsti problemas, su kuriomis susiduria nepriklausomos profesinės sąjungos, įskaitant atsisakymo registruoti, politiškai motyvuoto jų lyderių persekiojimo ir priverstinės naujų samdomų darbuotojų narystės valstybės kontroliuojamose profesinėse sąjungose problemas;

Žmogaus teisės ir žiniasklaidos laisvė

- av) pagirti Baltarusijos žmones už jų drąsą ir ryžtą ir tvirtai remti jų norą siekti demokratiškų pokyčių, socialinio teisingumo ir laisvės bei savo šalies ateitį grįsti demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių principais, kad būtų užtikrinta Baltarusijos Respublikos laisvė, nepriklausomybė, suverenitetas ir klestėjimas;
- aw) primygtinai tvirtinti, kad reikia iš dalies pakeisti Baltarusijos Respublikos nacionalinės teisės aktus siekiant užtikrinti tokias pagrindines pilietines teises ir laisves, kaip susirinkimų ir asociacijų laisvė, saviraiškos ir nuomonės laisvė, taip pat žiniasklaidos laisvė, ir tarptautinių susitarimų bei ESBO gairių taikų

susirinkimų laisvės klausimu laikymąsi; raginti Baltarusiją visapusiškai bendradarbiauti su JT specialiuoju pranešėju žmogaus teisių padėties šalyje klausimais, įskaitant vizitus į Baltarusiją, taip pat su JT komitetu prieš kankinimą ir JT žmogaus teisių komitetu, kad būtų galima įgyvendinti gerokai vėluojančias reformas siekiant apsaugoti žmogaus teises, stiprinti demokratiją ir spręsti sulaikytų asmenų kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio su jais ar jų baudimo problemą Baltarusijoje;

- ax) pasmerkti šiuo metu Baltarusijoje taikomą mirties bausmę ir toliau bendradarbiauti su Baltarusijos valdžios institucijomis siekiant moratoriumo, kuris būtų pirmas žingsnis galutinio panaikinimo link, taip pat, kol nepanaikinta mirties bausmė, siekti užtikrinti teisę veiksmingai apskųsti mirties nuosprendį; skatinti intensyvesnes viešas diskusijas dėl mirties bausmės panaikinimo, sudarant sąlygas galimam būsimam referendumui šiuo klausimu;
- ay) pasmerkti tebesitęsiantį žmogaus teisių gynėjų, opozicijos veikėjų, įskaitant pretendentus į prezidento postą, jų rėmėjus ir šeimos narius, taikių protestuotojų, pilietinės visuomenės aktyvistų, rinkimų stebėtojų, aplinkos apsaugos teisių gynėjų, religinių lyderių ir nepriklausomų žurnalistų bei tinklaraštininkų bauginimą ir persekiojimą, visų pirma valdžios institucijų taikomą asmenų dingimo ir didelių baudų taktiką; ragina Baltarusiją nutraukti šias represijas ir užtikrinti galimybes šiems asmenims be jokių apribojimų vykdyti savo veiklą nesibaiminant represalijų; apgailestauti dėl gydytojų, medicinos darbuotojų ir kitų asmenų, atvirai kalbėjusių ir išpėjusių apie COVID-19 plitimą Baltarusijoje, tildymo ir bauginimo;
- az) atkreipti dėmesį į bandymus nutraukti ir apriboti žmogaus teisių centro „Viasna“ narių, visų pirma Aliaksandro Burakovo, Alesio Burakovo, Ramano Kisliako, Vladzimiro Vialičkino, Alenos Masliukovos, Andrejaus Miadvedzevo ir Siarhejaus Lacinskio veiklą bei neleisti jiems skelbti pranešimų ir reikalauti nutraukti šių asmenų sulaikymą, baudžiamąjį persekiojimą ir jų bei jų šeimos narių bauginimą;
- ba) pripažinti atgrasomąjį represijų poveikį pilietinei visuomenei ir svarbų žmogaus teisių gynėjų vaidmenį užtikrinant nepriklausomą stebėseną, visų pirma rinkimų metu;
- bb) pasmerkti Baltarusijos režimo pastangas neleisti jį kritikuojantiems Baltarusijos gyventojams, pavyzdžiui, Baltarusijos Katalikų Bažnyčios vadovui arkivyskupui Tadeušui Kondrusevičiui, taip pat nepriklausomiems žurnalistams, žmogaus teisių srities darbuotojams ir tarptautinės bendruomenės atstovams, įskaitant Europos Parlamento narius, atvykti į šalį;
- bc) sukurti aiškią procedūrą ir didinti ES valstybių narių pajėgumus skubos tvarka svarstyti prašymus ir išduoti Šengeno vizas bei užtikrinti humanitarinį koridorių Baltarusijos piliečiams tais atvejais, kai jiems neatidėliotinais reikia medicininės pagalbos arba jie prašo prieglobsčio dėl politinių priežasčių;
- bd) pasmerkti nuolatinę neįgaliųjų, ŽIV užsikrėtusių asmenų, mažumų atstovų, LGBTQI asmenų ir sulaikytųjų šeimų narių diskriminaciją ir stigmatizaciją

visoje Baltarusijoje ir raginti įsteigti nepriklausomą nacionalinę žmogaus teisių instituciją, parengti naują veiksmų planą dėl žmogaus teisių ir priimti išsamius kovos su diskriminacija teisės aktus;

- be) priminti, kad Baltarusija ratifikavo Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, pagal kurį nacionalinės teisės aktais visiems asmenims turi būti užtikrinta vienoda ir veiksminga apsauga nuo bet kokių formų diskriminacijos, pvz., dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitų įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, turtinės padėties, gimimo ar kitų aplinkybių; pareikšti susirūpinimą dėl to, kad vyriausybės pareigūnų, teisėjų, prokurorų ir advokatų informuotumas ir žinios apie šį paktą tebėra riboti; raginti Baltarusijos valdžios institucijas gerinti švietimo sistemą ir skleisti informaciją žiniasklaidoje, kad būtų puoselėjamas tolerantiškas požiūris į pažeidžiamas grupes;
- bf) raginti imtis veiksmų siekiant veiksmingai kovoti su nuolat naudojamais stereotipais ir diskriminacija, kurie daro poveikį moterims, be kita ko, gerinant jų darbo aplinką, suteikiant moterims galimybę įsidarbinti visuose sektoriuose, mažinant vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą ir skatinant moterų politinį dalyvavimą; integruoti lyčių lygybės aspektą į ES santykius su Baltarusija;
- bg) kelti baltarusių kalbos vartotojų diskriminacijos Baltarusijoje klausimą ir remti iniciatyvas, kuriomis būtų skatinama plačiau vartoti baltarusių kalbą švietimo, viešojoje ir kultūros srityje, taip pat žiniasklaidoje;
- bh) apgailestauti dėl priverčiamojo darbo paplitimo ir dėl to, kad jį neproporcingai dažnai dirba pažeidžiami asmenys, įskaitant valstybės valdomų įmonių ir administracijų darbuotojus, studentus, asmenis, laikomus vadinamuosiuose darbo centruose, kalinius ir kariuomenės šauktinius; raginti Baltarusiją panaikinti visus teisės aktus, pagal kuriuos leidžiamas priverčiamasis darbas, ir neversti Baltarusijos žmonių dalyvauti metinėje bendruomenės darbo dienoje;
- bi) spręsti neproporcingų bausmių Baltarusijos teisinėje sistemoje klausimą, visų pirma atsižvelgiant į baudžiamojo kodekso 328 straipsnį, pagal kurį nepilnamečiai už nesmurtinius su narkotikais susijusius nusikaltimus baudžiami neproporcingai ilgomis laisvės atėmimo bausmėmis;
- bj) skatinti tęsti ES ir Baltarusijos dialogą žmogaus teisių klausimais, tačiau primygtinai reikalauti, kad jis būtų iš tiesų naudingas ne tik dėl institucijų ryšių, bet ir dėl išmatuojamos pažangos, kuri, anot dalyvaujančių Baltarusijos pilietinės visuomenės organizacijų, šiuo metu nedaroma;
- bk) stebėti žiniasklaidos laisvės padėtį Baltarusijoje ir remti nepriklausomas žiniasklaidos priemones, tinklaraštininkus ir žurnalistus, įskaitant tuos, kurie yra laisvai samdomi neregistruotų užsienio žiniasklaidos priemonių darbuotojai, taip pat Lenkijoje įsisteigusias žiniasklaidos priemones, pvz., televiziją „Belsat TV“, radijo stotis „Europos radijas Baltarusijai“ ir „Radio Racja“, ir sukurti jiems saugią darbo aplinką, nes jie – tai svarbus informacijos šaltinis Baltarusijai ir apie Baltarusiją ir labai reikalingas alternatyvios

nuomonės kanalas;

- bl) griežtai pasmerkti interneto ir žiniasklaidos slopinimą, kelių blokadas ir žurnalistų bauginimą bei masinį akreditacijos panaikinimą siekiant sustabdyti informacijos apie padėtį šalyje srautą, taip pat tai, kad į Baltarusiją neleidžiama atvykti tarptautinės žiniasklaidos atstovams ir demokratinės bendruomenės parlamentų ar vyriausybių nariams;
- bm) pagirti žurnalistų ir visuomeninės žiniasklaidos priemonių darbuotojų, kurie, nepaisydami represijų ir grasinimų jiems, išliko ištikimi žurnalistų principams ir toliau rėmė demokratinę opoziciją, o vėliau buvo atleisti, veiksmus; pripažinti nepriklausomos žiniasklaidos, įskaitant organizacijos „Chartija 97“, televizijos „Belsat TV“, radijo stoties „Radio Svoboda“ ir kt., darbą; naudoti Europos demokratijos fondą ir kitas priemones siekiant remti šias žiniasklaidos priemones ir žurnalistus, patiriančius režimo represijas;
- bn) budriai kovoti su Baltarusijos valstybinės žiniasklaidos platinamais propagandiniais naratyvais ir dezinformacija, kuriais ES ir jos valstybės narės kaltinamos kišimusi į Baltarusijoje vykstančius procesus ir tariamos saugumo grėsmės šalies teritoriniam vientisumui kėlimu, taip pat bet kokiomis trečiųjų šalių subjektų keliamomis hibridinėmis grėsmėmis; raginti pašalinti Rusijos atsiųstus tariamus žurnalistus, kuriais siekiama pakeisti atsistatydinčius Baltarusijos valstybinių televizijos stočių darbuotojus;

Ekonominis ir sektorių bendradarbiavimas

- bo) priminti Baltarusijai, kad ES yra antra pagal dydį jos prekybos partnerė ir kad intensyvesni ekonominiai santykiai galėtų užtikrinti labai reikalingą Baltarusijos išorės prekybos, kuri ir toliau yra labai priklausoma nuo Rusijos ir Eurazijos ekonominės sąjungos, pusiausvyrą;
- bp) pabrėžti, kaip svarbu tęsti Baltarusijos prisijungimo prie Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) procesą, nes tai paskatins ekonomikos modernizavimą ir įvairinimą, padės šalyje sukurti stabilesnę verslo aplinką ir palengvins taisyklėmis grindžiamą prekybą su ES;
- bq) atkreipti dėmesį į tai, kad Kinijos prezidentas pirmasis pasveikino A. Lukašenką po rinkimų; pareikšti susirūpinimą dėl didėjančių Kinijos investicijų į strateginę infrastruktūrą ir įspėti, kad Baltarusija gali tapti nuo jos priklausoma;
- br) pažymėti, kad Baltarusijos ekonomika stagnuoja ir daugiau nei penktadalis jos gyventojų gyvena visiško skurdo sąlygomis, o šis skaičius dar didės dėl COVID-19 sukeltos krizės; atkreipti dėmesį į tai, kad minimalus darbo užmokestis Baltarusijoje yra 375 Baltarusijos rubliai, arba 137 EUR, per mėnesį ir kad šalis patiria demografinę krizę – mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius ir vyksta masinė darbo jėgos migracija iš Baltarusijos;
- bs) atkreipti dėmesį į žalingą poveikį Baltarusijos ekonomikai, kurį sukėlė režimo atsisakymas pradėti dialogą su žmonėmis, visų pirma į visoje šalyje

vykstančius streikus valstybės valdomose įmonėse ir mokytojų ir socialinių bei kultūros darbuotojų streikus; taip pat atkreipia dėmesį į žalingą poveikį IT sektoriui, kuris gali neatsigauti iki ankstesnio lygio;

- bt) pareikšti apgailestavimą dėl Baltarusijos valdžios institucijų nenoro laikytis tarptautinių finansų įstaigų, pvz., Pasaulio banko ir TVF, rekomendacijų arba įgyvendinti reformas, kad būtų sumažintas labai didelis valstybės valdomų įmonių skaičius, pertvarkytas verslo sektorius, skatinamas verslumas, remiamos MVĮ, mažinama valstybės skola, gyventojams perkeliamos realios pragyvenimo išlaidos ir gerinamos darbo rinkos sąlygos;
- bu) pareikšti susirūpinimą dėl valstybės nustatytų taisyklių, kuriomis daroma žala privačiajam sektoriui, visų pirma reikalavimo mokėti minimalų darbo užmokestį, kuris būtų ne mažesnis kaip vidutinis 10 sėkmingiausių valstybės valdomų įmonių darbo užmokestis;
- bv) pareikšti susirūpinimą dėl paplitusios didelio masto sisteminės korupcijos Baltarusijos viešosiose institucijose ir valstybės valdomose įmonėse, skatinti ir remti kovos su korupcija tyrimus ir informacines kampanijas, reikšti susirūpinimą dėl žurnalistų, pranešančių apie korupcijos atvejus, baudinimo ir persekiojimo ir primygtinai reikalauti, kad tiriantiesiems žurnalistams ir informatoriams būtų užtikrinta saugi aplinka;
- bw) primygtinai raginti atlikti išsamų Aliksandro Lukašenkos šeimos ir jo bendrininkų finansinių srautų, įskaitant Baltarusijos valstybinių įmonių veiklą lengvatinio apmokestinimo zonose ir Baltarusijos įmonių korupcijos schemas, tyrimą;
- bx) palankiai vertinti ir skatinti Baltarusijos energijos šaltinių įvairinimą ir mažinti jos priklausomybę nuo Rusijos importuojant naftą ir dujas iš naujų tiekėjų, be kita ko, per ES teritoriją; taip pat skatinti didinti aplinkos tvarumą ir plėtoti alternatyvius energijos šaltinius;
- by) pabrėžti svarbą, kurią ES teikia kovai su klimato kaita, visų pirma įgyvendindama Europos žaliąjį kursą ir 2015 m. Paryžiaus susitarimą, ir skatinti Baltarusiją stiprinti bendradarbiavimą su ES aplinkosaugos klausimais, siekiant žaliosios transformacijos, energijos vartojimo efektyvumo, tvarumo ir poveikio klimatui neutralumo, ir pasinaudoti galimybėmis, kurias teikia Rytų Europos energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos partnerystė, kartu pabrėžti, kad turi būti nutrauktas aplinkos apsaugos aktyvistų baudinimas; raginti Baltarusiją dėti daugiau pastangų siekiant kovoti su klimato kaita ir įgyvendinti klimato kaitos aspekto integravimą į visas politikos formavimo sritis;
- bz) atkreipti dėmesį į iniciatyvas pagal Šiaurės dimensijos aplinkos partnerystę, kuriomis siekiama spręsti aktualiausias regiono aplinkosaugos problemas;

Žmonių tarpusavio ryšiai

- ca) laikytis pozicijos, kad ES siekia užtikrinti kuo platesnius žmonių tarpusavio ryšius, nes tai geriausias būdas suartinti ES ir Baltarusiją, taip pat skatinti tarpusavio supratimą ir keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais; skatinti

- įgyvendinti pasiteisinusias mainų programas, pavyzdžiui, judumo programą siekiant tikslių žmonių tarpusavio ryšių (MOST), ir pakartoti, kad vizų režimo supaprastinimo susitarimas – tai apčiuopiama šios politikos išraiška;
- cb) teigiamai vertinti pažangą įgyvendinant partnerystę judumo srityje ir vizų režimo supaprastinimo bei readmisijos susitarimus, nes jie yra saugios ir gerai valdomos judumo tarp ES ir Baltarusijos aplinkos dalis;
 - cc) pripažinti faktą, kad dėl augančio judumo tarp ES ir Baltarusijos didėja piliečių patirtis, susijusi su Europos vertybėmis, ir parama demokratiniais pokyčiams, ir tuo pasinaudoti;
 - cd) išnagrinėti galimybes taikyti bevizį režimą Baltarusijos piliečiams, kad žmonių tarpusavio ryšiai nenukentėtų dėl nedemokratinų principų, kuriais vadovaujasi Baltarusijos valdžios institucijos;
 - ce) remti Baltarusijos ir kaimyninių ES valstybių narių tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir judėjimą, visų pirma raginti Baltarusijos valdžios institucijas įgyvendinti vietinio eismo per sieną režimą su Lietuva, nes jis būtų naudingas asmenims, gyvenantiems 50 kilometrų spinduliu abiejose sienos pusėse;
 - cf) pripažinti Baltarusijos diasporos vaidmenį Baltarusijos demokratinio pabudimo procese ir įtraukti jos narius į veiklą ES valstybėse narėse, nes jie yra svarbūs nacionalinio dialogo Baltarusijoje dalyviai;
 - cg) remti bendradarbiavimą kultūros srityje įgyvendinant tokias programas kaip „Kūrybiška Europa“ ir ypač projektus, kuriais siekiama skatinti kūrybiškumą, įtraukiant pilietinės visuomenės organizacijas ir iniciatyvas vietos lygmeniu; skatinti ir telkti Europos solidarumą su Baltarusijos visuomene pasitelkiant kultūrinę raišką;
 - ch) dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti, kad Baltarusijos jaunimas galėtų naudotis kokybiškesniu švietimu darant pažangą įgyvendinant Bolonijos procesą ir didinant akademinį judumą bei galimybes studijuoti ES pagal programą „Erasmus+“ – taip gali būti realiai ir ilguoju laikotarpiu prisidedama prie Baltarusijos žmonių mąstysenos pokyčių, natūralaus Europos vertybių perteikimo šiai šaliai ir jos demokratizacijos;
 - ci) remti Baltarusijos jaunimą, kuris dėl dalyvavimo visoje šalyje vykstančiuose protestuose negalės mokytis Baltarusijoje, ir skirti jiems stipendijas, kad jie galėtų studijuoti ES valstybių narių švietimo įstaigose;
 - cj) toliau teikti ES finansinę paramą Europos humanitariniam universitetui – Vilniuje tremtyje veikiančiam baltarusiškam universitetui;
 - ck) suteikti stipendijas akademikams, kurie dėl dalyvavimo protestuose prarado savo mokymo ir mokslinių tyrimų darbo vietas;
 - cl) remti profesinio perorientavimo švietimo programas, skirtas Baltarusijos

valstybės tarnautojams, kurie buvo atleisti arba savanoriškai paliko valstybės tarnybą;

- cm) remti švietimo skaitmeninimą pasibaigus COVID-19 protrūkiui Baltarusijoje;
 - cn) pripažinti, kad daugelis Baltarusijoje vykstančios demokratinės revoliucijos balsų yra ES valstybių narių universitetų absolventai arba įvairių ES remiamų programų, kuriomis siekiama kelti jų profesinę kvalifikaciją ir sudaryti sąlygas profesinei veiklai, dalyviai;
 - co) skatinti Baltarusijos mokslo bendruomenę aktyviau bendradarbiauti su kolegomis iš Europos ir visapusiškai pasinaudoti programa „Europos horizontas“;
 - cp) stiprinti paramos demokratijai programas ir strateginę komunikaciją ir remti aktyvesnį vietos bendruomenių, nepriklausančių tradicinėms proeuropietiškoms grupėms, informavimą;
2. paveda Pirmininkui perduoti šią rekomendaciją Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai.

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ ATSAKINGAME KOMITETE

Priėmimo data	21.9.2020
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 60 -: 7 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Bănescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Özlem Demirel, Angel Dzhambazki, Assita Kanko, Arba Kokalari, Dragoș Tudorache, Mick Wallace, Elena Yoncheva, Marco Zanni

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS ATSAKINGAME KOMITETE

60	+
EPP	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko, Arba Kokalari
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev, Elena Yoncheva
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Dragoș Tudorache
ID	Anna Bonfrisco, Marco Zanni
GREENS	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Salima Yenbou
ECR	Anna Fotyga, Hermann Tertsch, Charlie Weimers, Angel Dzhambazki, Assita Kanko
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

7	-
ID	Thierry Mariani, Jérôme Rivière
GUE	Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz, Özlem Demirel, Mick Wallace
NI	Kostas Papadakis

1	0
ID	Harald Vilimsky

Sutartiniai ženklai:

+ : už

- : prieš

0 : susilaikė